

Liber

mutabilis intelligat nostra natura: quod absit ut
in deo esse credamus. Neque enim ob aliud scri-
Proi. 19 ptum est. Multe cogitationes in corde viri: con-
siliium autem domini manet in eternum: nisi ut intelli-
gamus siue credamus: sicut eternum deum: ita
eternum eius esse consiliium: ac per hoc inmutabile si-
cut ipse est. Quod autem de cogitationibus: habet etiam de
voluntatibus verissime dici potest. Multe volun-
tates in corde viri: voluntas autem domini manet in
eternum. Quidam ne filium consilij vel voluntatis dei
dicerent unigenitum verbum: ipsum consiliium seu vo-
luntatem patris idem verbum esse dixerunt. Sed
melius quantum estimo dicere consiliium de consilio:
et voluntas de voluntate: sicut substantia de
substantia: sapientia de sapientia: ne absurdi-
tate illa quam refellimus filius dicat patrem face-
re sapientem vel volentem: si non habet pater in sub-
stantia sua consiliium vel voluntatem. Acute sane
quodam respondit heretico versutissime inter-
roganti: utrum deus filium volens an nolens ge-
nuerit: ut si diceret nolens: absurdissima dei
miseria sequeretur. Si autem volens: continuo quod in-
tendebat velut inuicta ratione concluderet: non na-
ture esse filium: sed voluntatis. At ille vigilantissi-
me vicissim quesivit ab eo: utrum deus pater
volens an nolens sit deus: ut si responderet no-
lens sequeretur illa miseria quam de deo credere
magna insania est. Si autem diceret volens: risi-
deretur ei: ergo et ipse deus est sua voluntate: non
natura. Quid ergo restabat nisi ut obmutesceret
et sua interrogatione obligatum insolubili vin-
culo se videret. Sed voluntas dei si et proprie di-
cenda est aliqua in trinitate persona magis hoc
nomen spiritus sancto competit: sicut charitas. Nam
quid est aliud charitas quam voluntas. Video me
de spiritu sancto in hoc libro secundum scripturas sanctas
disputasse: quod fidelibus sufficit scientibus deum
esse spiritum sanctum: nec alterius substantie: nec
minoris quam est pater et filius: quod in superioribus li-
bris secundum easdem scripturas verum etiam docui-
mus. De creatura etiam quam fecit deus quantum
valuimus admonuimus eos quod ratione de re-
Roffi. 1. bus talibus poscunt ut inuisibilia eius per ea que
facta sunt: sicut possent intellecta conspicerent:
et maxime per rationalem vel intellectualem creaturam
que facta est ad imaginem dei: per quam velut per spe-
culum quantum possent trinitatem cernerent deum
in nostra memoria: intelligentiam: voluntatem.
Que tria in sua mente naturaliter diuinitus
instituta quisquis viuaciter perspicit: et quam ma-
gnam sit in ea. vnum potest etiam sempiterna imuta-
bilisque natura recolere: conspici: amplecti: concupi-
sci: reminisci per memoriam: intueri per intelligentiam:
amplecti per dilectionem: perfectio reperit illi

summe trinitatis imaginem. Ad quam summam tri-
nitatem reminiscenda: videnda: diligenda: ut
eam recorderet: eam contempleret: ea delectaret: to-
tum debet referre quod viuunt. Verum ne hanc ima-
ginem ab eadem trinitate factam et suo vitio in de-
terius commutatam: ita eidem trinitati omnimodo
existimet similem: potius in qualicumque ista simi-
tudine: magnam quoque dissimilitudinem cernat:
quantum esse satis videbatur admonui.

De similitudinibus trinitatis diuine que in
natura mentis ad imaginem dei facte reperiri ut
cumque potuerunt. **Capitulum XXI.**

In deum patrem et deum filium id est deum
genitorem qui omnia que substantialiter
habet in coeterno sibi verbo suo
dixit quodammodo: et ipsum verbum eius deus quod
nec plus nec minus aliquid habet: etiam ipse
substantialiter quod quod est in illo qui verbum non
mendaciter: sed veraciter genuit: quemadmo-
dum potui: non ut illud iam facie ad faciem: sed
per hanc similitudinem in enigmate quantum lucumque
coniungendo videretur in memoria et intelligentia
mentis nostre significare curauimus: memorie tri-
buens omne quod scimus: etiam si non inde cogi-
temus intelligentie deo proprio quodammodo cogi-
tationis informationem. Cogitando enim quod ve-
rum inuenimus: hoc maxime intelligere dici-
mur: et hoc quidem in memoria rursus relinqui-
mus. Sed illa est abstrusior: profunditas nostre
memorie: vbi hoc etiam primum cum cogitarem
inuenimus: et gignit intimum verbum quod nullius
lingue sit: tanquam scientia de scientia: et visio de
visione: et intelligentia que apparet in cogita-
tione de intelligentia que in memoria iam fu-
erat sed latebat: quod et ipsa cogitatio quondam
suam memoriam nisi haberet non reuertetur ad
ea que in memoria reliquerat: cum alia cogita-
ret. De spiritu autem sancto nihil in hoc enigma-
te quod ei simile videretur ostendi: nisi voluntatem
nostram vel amorem: seu dilectionem que valen-
tior est voluntas: quam voluntas nostra que no-
bis naturaliter inest: sicut ei res adiacuerit vel
occurrerint quibus allicimur aut offendimur:
ita varias affectiones habet. Quid ergo est: nisi
quod dicturi sumus voluntatem nostram: quam rectam
nescire quod appetat: quod euerit: Porro si scit: per-
fecto inest ei sua quod scia que sine memoria et intel-
ligentia esse non possit. An vero audiendus est quod
patris dicens. Charitatem nescire quod agat: que non
agit perperam. Sicut ergo inest intelligentia: inest
dilectio illi memorie principali in qua inuenimus
patrem et reconditum ad quod cogitando possumus
peruenire: quod et duo ista inuenimus ibi: quam nos cogi-
tando inuenimus et intelligere aliquid et amare que ibi

erant: et quoniam inde non cogitabamus: et nunc inest memoria: inest dilectio huic intelligentie que cogitatione format: quod verbum verum sine vilius gentis lingua intus dicimus: quoniam quod nouimus dicimus: nam nisi reminiscendo non redit ad aliud: et nisi amando redire non curat nostre cogitationis intuitus: ita dilectio que visionem in memoria constiturat: et visionem cogitationis inde formatam quasi parentem prolemque coniungit: nisi haberet appetendum scientiam: que sine memoria et intelligentia non potest esse: quid recte diligeret ignoraret.

Tria que sunt in imagine dei: id est memoria intellectus et amor vnius esse persone: quia hoc non est ei esse quod hec habere. **C**apitulum XXII.
Erum hec que in vna sunt persona: sicut est homo: potest nobis quilibet discernere. **T**ria ista memoria: intellectus et amor: mea sunt non sua: nec sibi nec mihi agunt: quod agunt imo ego per illa. **E**go ei me memini per memoria: intelligo per intelligentiam: amo per amorem et quoniam ad memoriam meam aciem cogitationis aduerto: ac sic in corde meo dico quod scio: verbumque verum de scientia mea gignit: vtrumque meum est et scientia vtrumque et verbum. **E**go enim scio: ego dico in meo corde quod scio: et quoniam in memoria mea cogitando inuenio: iam me intelligere: iam me amare aliquid que intellectus et amor ibi erant: et antequam inde cogitarer: intellectum meum et amorem meum inuenio in memoria mea: quo ego intelligo: ego amo non ipsa. **I**tem quoniam cogitatio mea memor est: et vult redire ad ea que in memoria liquerat: eaque intellecta prospicere: atque intendere mea memoria memor est: et mea vult voluntate non sua. **I**pe quoque amor meus cum meminit atque intelligit quid appetere debeat quid vitare: per meam non per suam memoriam meminit: et per intelligentiam meam non per suam quicquid intelligenter amat intelligit. **Q**uod breuiter dici potest. **E**go per omnia tria illa memini: ego intelligo: ego diligo: que nec memoria sum: nec intelligentia: nec dilectio: sed hec habeo. **I**sta ergo dici possunt ab vna persona que habet hec tria: non ipsa est hec tria: **I**n illi vero summe simplicitate nature que deus est: quis vnus sit deus: tres tamen persone sunt: pater et filius et spiritus sanctus. **A**liud est itaque trinitas res ipsa: aliud imago trinitatis in re alia: propter quam imaginem simul et illud in quo sunt hec tria imago dicitur: sicut imago dicitur simul et tabula et quod in ea pictum est: sed propter picturam que in ea est: simul et tabula nomine imaginis appellatur.

Vera in dei trinitate vnitas et que vera in eiusdem vnitate sit trinitas. **C**apitulum XXIII.
Erum illa summa trinitate que incommensabiliter rebus omnibus antecellit: tanta est inseparabilitas: vt cum trinitas hominum non possit dici vnus homo: in illa vnus deus et dicitur et sit: nec in vno deo sit illa trinitas: sed vnus deus. **N**ec rursus quemadmodum ista imago quod est homo habens illa tria vna persona est: ita illa est trinitas sed tres persone sunt: pater filius: et filius: et spiritus patris et filii. **Q**uis enim memoria hominis: et maxime illa quam pecora non habent: id est qua res intelligibiles ita continentur vt non in eam per sensus corporis venerint: habeat pro modulo suo in hac imagine trinitatis incommensabiliter quidem impariter: sed tamen qualicumque similitudinem patris. **I**temque intelligentia hominis que per intentionem cogitationis inde format: quoniam quod scitur dicitur: et nullius lingue cordis verbum est: habeat in sua magna disparitate nonnullam similitudinem filii: et amor hominis de scientia procedens et memoriam intelligentiamque coniungens: tanquam parenti: prolique comitibus: vni nec parens intelligit esse: nec proles habeat in hac imagine aliquam licet valde imparem similitudinem spiritus sancti: non tamen sicut in ista imagine trinitatis: non hec tria vnus homo: sed vnius hominis sunt: ita in ipsa summa trinitate cuius hec imago est: vnius dei sunt illa tria: sed vnus deus est: et tres sunt ille non vna persona: quod sane mirabiliter ineffabile est: vel ineffabiliter mirabile cum sit vna persona hec imago trinitatis: ipsa vero summa trinitas tres persone sunt: inseparabilis est illa trinitas personarum trium: que hec vnius. **I**lla que per se in natura diuinitatis siue id melius dicatur deitatis quod est: hoc est atque incommutabiliter inter se ac se equalis est. **N**ec aliquid non fuit aut aliter fuit: nec aliquid non erit: aut aliter erit. **I**sta vero tria que sunt in impari imagine: et si non locis quoniam non sunt corpora: tamen inter se nunc in ista vita magnitudinibus separantur. **N**ecque enim quia moles nulle ibi sunt: ideo non videmus in alio maiorem esse memoriam quam intelligentiam. **I**n alio autem e contra: in alio duo hec amoris magnitudine superant: siue sint ipsa duo inter se equalia siue non sint: atque ita a singulis binis: et binis singula: et a singulis singula: a maioribus minorum vincuntur: et quoniam inter se equalia fuerint ab omni languore sanata: nec tunc equabuntur rei natura immutabili: ea res que per gratiam non mutabuntur: non equantur creatura creatori: etiam quoniam ab omni languore sanabuntur. **S**ed hanc non solum in corporelem: verum etiam summe inseparabilem vereque immutabilem trinitatem cum venerit visio que facie ad faciem

1. Cor. 13